

Τα περιεχόμενα του μαθήματος «Δεξιότητες συγγραφής εργασιών»

Αρχική τοποθέτηση:

Η *συγγραφή* ακαδημαϊκής εργασίας κειμένου δεν περιορίζεται στην *σύνταξη* αφενός, και αφετέρου εντάσσεται σε μια ευρύτερη διαδικασία *εκπόνησης* εργασίας, η οποία ξεκινά από την γενική πληροφόρηση και αναζήτηση/ανεύρεση επιστημονικών τεκμηρίων, την επιλογή / διαλογή τους, την εξακρίβωση του ειδικού θέματος προς μελέτη, την *κριτική ανάγνωση επιλεγμένων* επιστημονικών βιβλιογραφικών πηγών που διατίθενται σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή (πλέον προσβάσιμη μέσω του παγκοσμίου ιστού).

Δηλαδή, πριν το απαιτητικό στάδιο της σύνταξης και τελικής οργάνωσης του περιεχομένου στην τελική μορφή που καθορίσθηκε, υπάρχει «μια» πολυσύνθετη φάση προετοιμασίας, αναζήτησης, σκέψης, ανάγνωσης, επεξεργασίας, ζύμωσης, ωρίμανσης (η οποία δεν είναι γραμμική όπως παρατάσσεται λεκτικά) που απαιτεί και αυτή, την ενεργοποίηση διάφορων συναφών *δεξιοτήτων*. Μερικές από αυτές, ίσως τις διαθέτετε κι όλες «απ' αλλού», και αρκεί να το διαπιστώσετε, το συνειδητοποιήσετε και να τις μεταφέρετε, άλλες πρέπει να τις αποκτήσετε και να τις εξασκηθείτε, και όλες να τις «συντονίσετε», οργάνώσετε.

Όλες αυτές οι δεξιότητες (σύνταξης αλλά και γενικότερα εκπόνησης εργασίας κειμένου), επειδή καλούνται να εξασκηθούν σε συγκεκριμένο πλαίσιο (ακαδημαϊκό / επιστημονικό) και με συγκεκριμένο σκοπό και στόχο (τη συγγραφή ακαδημαϊκής εργασίας), θα ενισχυθούν και ριζώσουν αφού εντάσσονται, εγγράφονται στο ειδικό αυτό πλαίσιο και εμπλουτίζονται με την γνωριμία και εξοικείωση που διακρίνει αυτό το πλαίσιο, συνδυάζονται με την προσθήκη γνώσεων για το ειδικό ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Εκείνος ο συνδυασμός συνειδητής ανάπτυξης δεξιοτήτων και απόκτησης βασικών γνώσεων (παντα εκτεθειμένων στην κριτική, εξέλιξη, ανατροπή, αποδόμηση...), ρίχνει τα θεμέλια για μια αυτονόμηση του «μαθητευόμενου», «εκπαιδευόμενου» στην διαδικασία εκμάθησης και παρακολούθησης των αλλαγών, των εξελίξεων, των καινοτομιών και της αναγκαίας προσαρμογής.

◆ ΔΕΝ λαμβάνεται υπ'οψιν, ή, σε ακριβέστερη διατύπωση, αποκλείεται από την διδακτική – μαθησιακή διαδικασία η χρήση ειδικών εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης για δημιουργία ή βελτίωση κειμένου.

◆ Με βάση τα παραπάνω, το μάθημα ΔΕΞ. ΣΥΓΓΡΑΦ.Ε. ξετυλίσσεται γύρω **από τρεις (3) άξονες περιεχομένου** του μαθήματος που αλληλοσυνδέονται και χαρακτηρίζονται ως ακολούθως, από το πιο ειδικό στο πιο γενικό:

Άξονας 1: Μέσα και γύρω από το συνταγμένο κείμενο:

κείμενα: λεκτικά – οπτικά – συνδυαστικά (+ ήχος) | ύψος | ύψος - ορολογία - συνοχή και συνεκτικότητα – τα περικειμενικά του στοιχεία - επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα.

Άξονας 2: Το «κείμενο» (συνταγμένο, κατά προτεραιότητα- και πολυτροπικό) ως τεκμήριο και δυνητική βιβλιογραφική πηγή μιας ακαδημαϊκής εργασίας

Το «κείμενο» στο περιβάλλον του: πού / πώς εκδόθηκε/ δημοσιεύθηκε; Είναι επιλέξιμο για περαιτέρω αξιοποίηση ως δυνητική βιβλιογραφική πηγή; Διατίθεται στον παγκόσμιο ιστό – πού ακριβώς; Έχει σημασία το πού διατίθεται;

Η τυποποιημένη καταγραφή όλων των στοιχείων (δημιουργίας, *έκδοσης/δημοσίευσης*, και αν προκύπτει, *διάθεσης* σε ηλεκτρονική μορφή στον παγκόσμιο ιστό)

Άξονας 3: Εγκυκλοπαιδικά γύρω από την «παραγωγή» (εκπόνηση, δημοσίευση και διάθεση) επιστημονικών τεκμηρίων

Η επιστημονική κοινότητα (1): οι φορείς, θεσμοί και οργανισμοί που προωθούν την επιστήμη της γεωγραφίας, το σύγχρονο πλαίσιο παραγωγής, έκδοσης/ δημοσίευσης επιστημονικών ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς και διάχυσης αυτών στο ευρύτερο κοινό.

Ο παγκόσμιος ιστός και ο συνεχής εμπλουτισμός του με «συλλογές περιεχομένου», η οργάνωση του, κ.ά.

Η επιστημονική κοινότητα (2): οι επιστήμονες ως άτομα, οι μεταξύ τους συνεργασίες (συνήθως στο πλαίσιο «προγραμμάτων») για διδασκαλία, διεξαγωγή έρευνας, δημοσίευσης/έκδοσης, διάχυσης της επιστήμης στην κοινωνία, για διεξαγωγή έρευνας μαζί με την κοινωνία / άμεσα προς όφελος της κοινωνίας.

Η «δικτύωσή» τους σε επιλεγμένα διαδικτυακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κατά προτίμηση επιστημονικού ή / και επαγγελματικού χαρακτήρα, η προβολή του έργου τους, και ίσως η διάθεση «υλικού» (κείμενα, δεδομένα...) σε αυτά, με τη δημιουργία (και τακτική ή μη) τροφοδοσία λογαριασμού. Η αξιοποίηση αυτών των μέσων και λογαριασμών από νέους ή εν τω γίνεσθαι επιστήμονες.

◆ Αυτοί οι άξονες διατρέχουν τις παρακάτω **θεματικές ενότητες** που αποτελούν το περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Εισαγωγικά 1: Πανεπιστημιακές σπουδές, επιστημονική έρευνα και η εκπόνηση ακαδημαϊκών εργασιών

Σε πρώτο μέρος, τοποθετείται η συγγραφή της επιστημονικής εργασίας στο πλαίσιο που δικαιολογεί την ύπαρξή της αλλά και το οποίο συγχρόνως, συνεχώς, διαμορφώνει: την επίσημη, την επιστημονική έρευνα, τον ακαδημαϊκό χώρο (τους ανθρώπους, τις υποδομές και τους σχετικούς θεσμούς).

Επισημαίνεται η κεντρική θέση του γραπτού λόγου στην ολοκλήρωση, παρουσίαση και αξιοποίηση της επιστημονικής έρευνας.

- Τα είδη εργασιών στο πλαίσιο των σπουδών / για απόκτηση τίτλου σπουδών (ακαδημαϊκές εργασίες)

1. Εισαγωγικά 2: Το διαδίκτυο και ο παγκόσμιος ιστός. Γενικά <https://qrweb.ics.forth.gr/public/>

Πώς «διαβάζεται» η Ονομασία Χώρου ενός ιστοτόπου/ιστοχώρου; Τί δηλώνουν τα επιμέρους στοιχεία της; <https://qrweb.ics.forth.gr/public/faqs>

- Η αναζήτηση πληροφορίας με μηχανή αναζήτησης [αγγλ. search engine] γενικού περιεχομένου - ειδικού περιεχομένου.

Η σημασία της επιλογής

- + του είδους μηχανής αναζήτησης (γενικού περιεχομένου - ειδικού περιεχομένου) για τον σκοπό και την αποτελεσματικότητα της αναζήτησης (ίσως και σε συνάφεια με το φυλλομετρητή [αγγλ. Web browser] / πρόγραμμα περιήγησης.
- + των κριτηρίων αναζήτησης
- Το σύγχρονο διαδικτυακό πολυγλωσσικό εγκυκλοπαιδικό εγχείρημα: Βικιπαίδεια – Wikipedia: η επιλεκτική χρήση του.

2. Η επιστημονική κοινότητα, ειδικότερα των Γεωγράφων

- Η εκπροσώπηση των Γεωγράφων μέσα από οργανώσεις, οργανισμούς, φορείς, θεσμούς και η επικοινωνία μεταξύ τους και προς την κοινωνία και άλλους θεσμούς.
- Πώς διαμορφώνεται και οργανώνεται η επιστημονική κοινότητα, σε εθνική, περιφερειακή (ευρωπαϊκή) και διεθνή κλίμακα, ειδικότερα εκείνη των γεωγράφων και επιστημόνων των επιστημών του χώρου, μέσα από θεσμούς.
- Οργανώσεις – ενώσεις επιστημόνων με επαγγελματικό προσανατολισμό / επιστημονικές οργανώσεις – εταιρείες. Οι δραστηριότητές τους.

2.1. Η οργάνωσή της:

- Αναφορικά με την έρευνα, δηλ. την παραγωγή νέας γνώσης και την αξιοποίηση της.
- Αναφορικά με την άσκηση επαγγέλματος
- Αναφορικά με την χρήση συγκεκριμένου τεχνολογικού εργαλείου
- Σε διάφορες κλίμακες (εθνική, περιφερειακή, διεθνή)
- Μέσω θεσμών (φορέων, οργανώσεων, «μονάδων», εργαστηρίων) έρευνας & εκπαίδευσης

2.1.1. "Θεσμικά" μέσα ενημέρωσης & επικοινωνίας - συνάντησης.

- Τα Ενημερωτικά Δελτία (αγγλ. Newsletter), κατ' αρχάς προς τα μέλη επιστημονικών οργανώσεων
- Τα συνέδρια

2.1.2. Μέσα δημοσίευσης αποτελεσμάτων επιστημονικής έρευνας εντός επιστημονικής κοινότητας.

- Τα Πρακτικά των Συνεδρίων
- Τα επιστημονικά Περιοδικά
 - Τα επιστημονικά περιοδικά & τα χαρακτηριστικά τους
 - Χαρακτηριστικά των επιστημονικών άρθρων
 - Ο ρόλος των υπευθύνων έκδοσης [επιστημονικού] περιοδικού (αγγλ. Editors)
- Σύγκριση με τα βιβλία: ενός ή πολλών συγγραφέων (αγγλ. authored book) | τα βιβλία σε επιμέλεια (αγγλ. edited book)
- Ο ρόλος των εκδοτικών οίκων (αγγλ. Publishers) στην έκδοση/δημοσίευση βιβλίων (ενός ή πολλών συγγραφέων), βιβλίων σε επιμέλεια ενός ή πολλών, στην έκδοση επιστημονικών περιοδικών.
- Ο παράγοντας επιρροής / συντελεστής απήχησης των επιστημονικών περιοδικών.

3. Ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ – Η ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

3.1. Η ακαδημαϊκή / επιστημονική εργασία, σε μορφή κειμένου

- Τα είδη εργασιών στο πλαίσιο των σπουδών / για απόκτηση τίτλου σπουδών (ακαδημαϊκές εργασίες)

- Ο επιστημονικός λόγος
- Η τεκμηρίωση

3.2. Τεκμήρια - Πηγές

- Πηγές - Δεδομένα
- Πρωτογενείς - δευτερογενείς - τριτογενείς πηγές
- Δεδομένα : πρωτογενή - δευτερογενή
- Επιστημονική γραμματεία - γκρίζα γραμματεία
- Η επιλογή πηγών – η διαλογή πηγών
- Η παράθεση στοιχείων δημιουργίας και έκδοσης [*και διαδικτυακής διάθεσης, βλ. παρακάτω] τεκμηρίων / πηγών
- Ο συστηματικός & κωδικοποιημένος τρόπος παράθεσης πηγών (Συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών & παραπομπών [αγγλ. RS - Referencing Systems/Styles])
- Το Oxford RS – το HARVARD RS
- Η σημασία του *Οδηγού εφαρμογής* ενός Συστήματος βιβλιογραφικών αναφορών & παραπομπών/RS

4.1. Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ - Η ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΥΣ

- Η ηλεκτρονική επιστημονική έκδοση
 - + από επιστημονικούς φορείς,
 - + από τους «επαγγελματίες του τομέα»,
δηλ. τους εκδοτικούς οίκους,
& τους επιστημονικούς/ακαδημαϊκούς φορείς που αναπτύσσουν τέτοια δραστηριότητα και τις αντίστοιχες υποδομές / «πλατφόρμες», βάσεις δεδομένων.
- Η δημοσίευση σε Ανοικτή Πρόσβαση (Open-Access):
Μια εκδοτική πολιτική με όραμα την διάθεση της έγκριτης επιστήμης χωρίς φραγμό προς όλη την (παγκόσμια) κοινωνία.
- Οι εκδοτικοί οίκοι στον παγκόσμιο ιστό: από βιτρίνα καταστήματος σε πλατφόρμες με οργανωμένες συλλογές περιεχομένου: Οι διαδικτυακές πλατφόρμες ηλεκτρονικού περιεχομένου (βιβλία & περιοδικά) των εκδοτικών οίκων – Παραδείγματα αγγλ/, γαλλ/ γερμ/φωνα
- Οι διάφοροι συντελεστές που την υποστηρίζουν & προωθούν, σε διάφορες κλίμακες (εθνική, ευρωπαϊκή, παγκόσμια...): εθνικοί φορείς με αποστολή την παραγωγή ή/και την προώθηση της επιστήμης, επιστημονικοί/ ερευνητικοί/ακαδημαϊκοί φορείς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (η «Κομισιόν»), τελευταία και οι εκδοτικοί οίκοι)
- Οι ειδικές & απαιτητικές υποδομές στις οποίες στηρίζεται (θεματικά & ιδρυματικά αποθετήρια, πλατφόρμες έκδοσης, μόνιμης διάθεσης & πρόσβασης,)
- Η ψηφιοποίηση του έντυπου περιεχομένου

4.2. Η ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ / ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΣΤΟ

- Η εξέλιξη της βιβλιοθήκης. Από τον φυσικό κόσμο στον ψηφιακό & διαδικτυακό. Οι κατάλογοι των συλλογών – Τα τεκμήρια των συλλογών.
- Η δημιουργία, οργάνωση και διάρθρωση «συνόλων ηλεκτρονικού/ ψηφιοποιημένου περιεχομένου» (βάσεων δεδομένων, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ιδρυματικών αποθετηρίων [αγγλ. Repositories], ελεύθερα προσβάσιμων - προσβάσιμων με συνδρομή, οι συσσωρευτές [αγγλ. aggregators]).
- Οι εμπλεκόμενοι φορείς (εκδοτικοί οίκοι, επιχειρήσεις / οργανισμοί παροχής ηλεκτρονικού περιεχομένου, εθνικοί φορείς με αποστολή την παραγωγή ή/και την προώθηση της επιστήμης, επιστημονικοί/ ερευνητικοί/ ακαδημαϊκοί φορείς, διεθνικές ή/και διακρατικές συνεργασίες φορέων συχνά στο πλαίσιο εφαρμογής Ευρωπαϊκής πολιτικής μέσω σχετικών προγραμμάτων χρηματοδότησης, έστω αρχικά).
- Τα «εργαλεία» που επιτρέπουν τον εντοπισμό / ανεύρεση «συνόλων ηλεκτρονικού/ ψηφιοποιημένου περιεχομένου» (Κατάλογοι, μητρώα).
- Το ζήτημα της προσβασιμότητας (δυνατότητας πρόσβασης) στο ηλεκτρονικό/ ψηφιοποιημένο περιεχόμενο – Πρβλ. παραπάνω η έκδοση σε ανοικτή πρόσβαση,

5. Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ -

Στο πλαίσιο της εκπόνησης μιας επιστημονικής εργασίας: η βιβλιογραφική αναζήτηση, επισκόπηση, ανασκόπηση / έρευνα

- Οι λόγοι, τα στάδια, ο τρόπος και τα μέσα διεξαγωγής βιβλιογραφικής αναζήτησης/ έρευνας, βιβλιογραφικής επισκόπησης και ανασκόπησης.
- Τα ηλεκτρονικά / διαδικτυακά εργαλεία βιβλιογραφικής αναζήτησης / έρευνας: οι «ενσωματωμένες» μηχανές αναζήτησης στις ηλεκτρονικές/ ψηφιακές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων [αγγλ. bibliographic databases], κατάλογους [αγγλ. directories], ευρετήρια [αγγλ. indexes], υπηρεσίες αναζήτησης ειδικού περιεχομένου, συσσωρευτές [αγγλ. aggregators].
- Η ορθή και αποτελεσματική χρήση σε συνάρτηση με...
 - τις απαιτήσεις και προδιαγραφές μιας ακαδημαϊκής / επιστημονικής εργασίας
 - συγκεκριμένες ανάγκες του Συντάκτη ανά περίπτωση
 - τις τρέχουσες δυνατότητες των διαδικτυακών εργαλείων
- Η σημασία της επιλογής του πιο αποτελεσματικού εργαλείου για πρόσβαση σε *έγκριτο* επιστημονικό περιεχόμενο.

6. Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΩΝ. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ ΕΚΤΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ: Μεταξύ τους – με διευρυμένο κοινό. Για διαφορετικούς, διαφοροποιημένους σκοπούς & στόχους. Με τα αντίστοιχα μέσα.

- Τα «δίκτυα» που προκύπτουν από δια-ιδρυματικές συνεργασίες, συχνά στο πλαίσιο συγκεκριμένων συντονισμένων δράσεων που λαμβάνουν ειδική χρηματοδότηση (τα λεγόμενα «προγράμματα» και «έργα» [αγγλ. projects])

- Τα προσωπικά ιστολόγια - Οι προσωπικοί ιστοτόποι
- Οι προσωπικοί λογαριασμοί / οι προσωπικές ιστοσελίδες στα διαδικτυακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης των επιστημόνων / επιστημονικού χαρακτήρα - των επαγγελματιών (επαγγελματικού χαρακτήρα)

=====

Μερικές συντομευμένες ονομασίες ιστοτόπων/ ιστοσελίδων βάσει της Ονομασίας Χώρου [αγγλ. Domain name] ή του τίτλου (όλων των κατηγοριών συμπεριλαμβανόμενων), από τις οποίες μερικές να είναι απλώς «αναγνωρίσιμες», άλλες οικείες, κατά περίπτωση:

Academia.edu

AEIHOROS / AEIXΩΡΟΣ

ANEMI / ANEMH

BASE-Search

EKT.gr / webEKT.gr

E-PUBLISHING EKT

> e-journals

> e-books

> e-proceedings

ΒιβλιοNET

CYBERGEO

DOAB

DOAJ

DSpace

eContent.EKT

ΕΣΤΙΑ

EGU

EUGEO

EUROGEO

Eurogeojournal.eu (EJG)

EUROPEANA

Geographers.gr

Geographies.gr (Μέχρι 2022. Συγκρ. Τώρα με <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/geographies>

Google Search

Google Books

Google Chrome

Google Scholar

Google Translate

GRISSH

Θεόφραστος- Ψηφιακή Βιβλιοθήκη ΑΠΘ Γεωλ. Συγκρ. Με IMΔΟ Theophrastus repository ekt.gr

HathiTrust

Hellanicus

IKEE

IGU-UGI

Kallipos

LinkedIn

OAPEN

Olympias

OpenABEKT.gr

OpenAccess.gr

OpenArchives.gr

OpenDOAR Sherpa

OpenEdition.org